

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

Bakalářská práce

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI PRAŽSKÉ ITALIANISTIKY OD
POČÁTKU DO DNEŠKA

Vedoucí práce: PhDr. Josef Prokop, Ph.D.

Autor práce: Michaela Kunická

Studijní obor: Italský jazyk

Ročník: 4.

2012

Prohlášení o původnosti práce:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

.....

ANOTACE

Předmětem bakalářské práce na téma Významné osobnosti pražské italianistiky od počátků do dneška je prozkoumat oblast týkající se italského jazyka, literatury a veškerých dalších reálií, které s tímto oborem souvisí ve spojitosti s Prahou. Cílem je vybrat některé významné osoby, které se narodily, publikovaly či působily v Praze a svými pracemi a výzkumem se podílely na rozvoji italianistiky.

Práce je rozdělena do čtyř hlavních kapitol. První se věnuje krátce teoretickému ukotvení problematiky a vysvětluje pojmy jako lingvistika či italianistka. Následují kapitoly přímo o osobnostech, které se italianistice v Praze věnovaly - těch je v práci celkem osm.

Nejvýznamnější prostor je věnován Josefu Bukáčkovi. Dalšími osobnostmi jsou italští spisovatelé, kteří v Praze ve 20. století působili a publikovali. Poslední kapitola je zaměřená na pedagogy z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Jedná se tedy o osobnosti, které svými publikacemi nebo působením v Praze významně ovlivnily rozšíření italianistiky. Výzkum je koncipován tak, že nejprve stručně popisuje životopis sledovaných osobností a jejich počátky studia jazyků, sleduje důvody, které je vedly k této orientaci, a následně se zaměřuje na publikace, které úzce souvisejí s romanistikou. U každého autora je některá publikace vybraná a podrobněji rozebrána.

Smyslem a cílem této bakalářské práce je vyzdvihnout zajímavé a významné osobnosti, které spojily svůj život s výzkumem italštiny a studiem tohoto jazyka, připomenout jejich život, publikované práce a překlady a přiblížit tak pojem italianistika v Praze. Jedná se ale o vybrané osobnosti, nikoliv všechny, které se zabývaly či zabývají italianistikou.

ANNOTATION

The focus of this thesis are the important figures of Italian Philology in Prague from its inception to the present. It explores issues related to the Italian language, literature and all topics in connection with the development of Italian philology in Prague. Its aim is to select important figures who were born, published or lived in Prague and whose work significantly contributed to the development of Italian Studies.

The thesis is divided into four chapters as follows: Chapter One, which deals briefly with the origins of Italian language studies within the city of Prague from a historical point of view, Chapter Two which is solely focused on Josef Bukacek, Chapter Three that discusses the contribution of eight key personalities and Chapter Four, the final chapter, which assesses the significant contribution of those philologists who specialized in the Italian language and related studies at the Philosophy Faculty of Charles University. Overall the focus is on those personalities who had a significant impact on the Italian Philology in Prague. The research design not only examines notable figures but also explores their motivations, methods, influences as well as their impact and legacy. Publications that are also closely related to Romanic Studies are also included and discussed.

The purpose of this thesis is to highlight major works and important figures of Italian Philology of Prague and their influence on Italian Studies. Furthermore the concept of Italian Studies is explored and explained.

Poděkování:

Ráda bych tímto poděkovala především mému vedoucímu bakalářské práce panu PhDr. Josefu Prokopovi, Ph.D. za jeho podporu během psaní, cenné rady i připomínky a také konzultace, které mi poskytoval. Dále také prof. Sylvě Hamplové, doc. Pavlu Štichauerovi, Mgr. Jiřímu Špačkovi a doc. Jiřímu Pelánovi, kteří mi umožnili se s nimi osobně setkat a přispěli tak k vytvoření mé práce. A v neposlední řadě patří díky mé mamince za podporu a pomoc během celého studia.

Obsah

ÚVOD A CÍL PRÁCE	8
1 ITALIANISTIKA JAKO OBOR	10
1.1 ITALIANISTIKA A FILOLOGIE.....	10
2 ITALŠTÍ SPISOVATELÉ V PRAZE	11
2.1 LO GATTO ETTORE	11
2.1.1 ŽIVOT A PRÁCE.....	11
2.1.2 PUBLIKACE	13
2.2 CRONIA ARTURO	14
2.2.1 ŽIVOT A PRÁCE.....	14
2.2.2 PUBLIKACE	15
2.3 BINDO CHIURLO.....	16
2.3.1 ŽIVOT A PRÁCE.....	16
2.3.2 PUBLIKACE	16
2.4 SHRNUÍ KAPITOLY	18
3 ITALIANISTA JOSEF BUKÁČEK.....	18
3.3 ŽIVOTOPIS	18
3.4 VYBRANÁ DÍLA.....	19
3.5 SHRNUÍ KAPITOLY	24
4 ITALIANISTÉ NA UNIVERZITĚ KARLOVĚ.....	25
4.3 SYLVA HAMPLOVÁ	25
4.3.1 PUBLIKACE A VYBRANÁ DÍLA.....	26
4.3.2 SHRNUÍ KAPITOLY	29
4.4 JIŘÍ PELÁN.....	29
4.4.1 PUBLIKACE A VYBRANÁ DÍLA	30
4.4.2 SHRNUÍ KAPITOLY	32
4.5 JIŘÍ ŠPAČEK.....	33
4.5.1 PUBLIKACE A VYBRANÁ DÍLA	34
4.5.2 SHRNUÍ KAPITOLY	35
4.6 PAVEL ŠTICHAUER.....	35
4.6.1 PUBLIKACE A VYBRANÁ DÍLA.....	36

4.6.2	SHRnutí KAPITOLY	38
5	ZÁVĚR	39
5.3	CIZOJAZYČNÉ RESUMÉ:	41
6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:	43
6.3	PUBLIKACE, MONOGRAFIE	43
6.4	INTERNETOVÉ ZDROJE	44
7	JMENNÝ REJSTŘÍK	44
7.3	SEZNAM ZKRATEK:	45

ÚVOD A CÍL PRÁCE

Téma svojí bakalářské práce jsem si vybrala, protože se zajímám o uvedenou oblast. Italský jazyk studuji od svých dvanácti let, a proto bylo mým cílem dozvědět se více o italianistce a publikacích, které s ní úzce souvisejí. Vzhledem k tomu, že žiji v Praze, kde jsem se i narodila, přišlo mi zajímavé zaměřit se právě na tuto problematiku. Tedy zjistit, jak se v hlavním městě České republiky šířily románské jazyky, konkrétně italština, jak se zde postupně rozvíjela do současnosti a kdo k tomu nejvíce přispěl. V této bakalářské práci bych proto chtěla napsat o vybraných lidech, kterých se problematika týká, a to nejen o těch, kteří s italianistikou v minulosti začali, ale také o těch, kteří se jí věnují v současné době a mají zájem ji dále rozvíjet. Do své práce jsem zahrнула i italské spisovatele, kteří sice nejsou italianisty narozenými v Praze, ale několik svých prací publikovali právě v Praze a mnoho let zde učili a působili, a proto se domnívám, že s tématem úzce souvisejí.

Bakalářskou práci jsem rozvrhla do čtyř kapitol, kterým předchází tento úvod. Dále naznačím postup práce, jak a kde budu získávat informace a čeho bych chtěla tímto výzkumem dosáhnout.

V práci se nejprve zaměřím obecně na terminologii italianistka, lingvistika a filologie a vysvětlím, čím se tyto obory zabývají. Dále budu největší prostor věnovat pražskému profesorovi Josefu Bukáčkovi. Představím stručně jeho životopis, následně vybranou tvorbu, která je z mého hlediska důležitá a souvisí přímo s italianistikou, a některá díla pak blíže rozeberu.

V následující kapitole pak popíšu italské spisovatele, kteří působili v Praze v Italském kulturním institutu. Do své práce jsem je zahrнула, protože se svými činnostmi podíleli na rozvoji italianistiky, vyučovali italský jazyk a literaturu na Univerzitě Karlově, publikovali mnoho děl právě v Praze a patří tak bezpochyby mezi důležité osoby tehdejší doby žijící či působící v Praze v souvislosti s italským jazykem a literaturou. Informace o nich vyhledám v zahraniční literatuře a také prostřednictvím Italského kulturního institutu, kde se pokusím z archivu vyzkoumat, jak zde probíhala činnost vybraných osob a případné další podrobnější informace.

Hlavní částí mé práce je pak výzkum v terénu, tedy osobní kontakt s vyučujícími italského jazyka a literatury na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy a bádání v archivech po jejich publikacích a pedagogické činnosti. Odůvodním kdy, kde a proč vlastně tento jazyk začali studovat, co je k tomu vedlo a stručně se zaměřím i na jejich životopis a důležitou tvorbu, která je spjatá s italianistikou. Vzhledem k tomu, že tématem mé práce jsou osobnosti od počátků tohoto oboru u nás do dneška, zahrnuji do výzkumu právě i žijící osobnosti. Se všemi absolvuji několik schůzek a položím jim předem připravené otázky týkající se práce na akademické půdě v souvislosti s italianistikou.

Cílem výzkumu je získat co nejvíce informací, které se nelze dozvědět z běžné literatury, tudíž poznatky z akademického života vybraných osobností, zajímavosti a komentáře k jejich publikacím. Celkově jsem si pak za cíl stanovila dokázat shrnout pražské italianisty do jednoho celku jakožto skupinu lidí, kteří mají jakýmkoliv způsobem co do činění s italským jazykem a literaturou, ať již v italštině psali, o ní publikovali nebo ji vyučují. Pokusím se připomenout jejich tvorbu a zaměřit se na způsob, jakým jsou knihy psané. Využiji znalost italského jazyka a budu hledat i psané texty v italštině, pokud se tedy budou týkat konkrétně pražské italianistiky. Dostupných publikací je hodně, ale ne každá se přímo týká Prahy nebo souvislosti právě s italštinou. Je to z důvodu, že někteří z vybraných italianistů studovali i další románský nebo jiný jazyk. Proto některé knihy pouze připomenou, ale nebudu se jimi blíže zabírat.

V neposlední řadě bych chtěla zaujmout výběrem zkoumaných osobností, který je dle mého názoru rozmanitý, i když nebylo zcela snadné vybrat, kdo má být právě konkrétní osobností spojenou s italianistikou a Prahou. Svoji práci se budu snažit koncipovat tak, abych zmínila všechny důležité osobnosti, ale vzhledem k tomu, že současných italianistů nebo vyučujících italského jazyka a literatury na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy je více, zkonzultuji tento výběr s docentem Jiřím Pelánem a společně s ním pak sestavím seznam lidí, které do práce zahrnu, samozřejmě včetně jeho samého. Pro každou zvolenou osobnost uvedu důvod, který mě vedl k tomu o ní pojednat. Buď bude důvodem, že mě její publikace, překlady a práce zaujaly, nebo se jedná o osobnost, díky které se italianistika začala rozvíjet, anebo jiní mají cíle dále připravovat nové publikace a zlepšovat a přepracovávat ty staré.

V závěru této práce shrnu dosažené cíle, zda se mi podařilo splnit vše, co jsem si stanovila na začátku. Dále uvedu seznam citované literatury, seznam zkratk uvedených v práci, úplný abecední a tematický rejstřík všech zmiňovaných romanistů a také cizojazyčné resumé, které bude v mém případě v italském jazyce.

1 ITALIANISTIKA JAKO OBOR

1.1 ITALIANISTIKA A FILOLOGIE

Nejprve je důležité se zaměřit na terminologii, která úzce souvisí s touto prací. Obecněji je to lingvistika, tedy jazykověda, která je disciplínou studující oblast jazyka, mluvy, popřípadě řeči a oblast všech vztahů, které má k jiným disciplínám¹. Ta se dále dělí na teoretickou a aplikovanou a různé další podobory. Můžeme jí zkoumat z hlediska synchronního a diachronního. Pro výzkum této práce je ale hlavním oborem italianistika, ta studuje italský jazyk a literaturu a dále se zabývá kulturou a historií italského národa². Zkoumá užívání jazyka, vývojové zákonitosti, vztahy k mimojazykové skutečnosti a podobně. Samotná filologie, je pak nadřazenou disciplínou zkoumající jazyk a literaturu (šíře i kulturně a historicky pojaté) nějakého národa³. Pro příklad můžeme uvést románskou filologii.

Co se týče konkrétně italianistiky v Praze, tak jazyk i literaturu dlouhá léta (od poválečné doby až do své smrti) studoval a přednášel na tehdejší katedře romanistiky FF UK prof. PhDr. Josef Bukáček, DrSc. Ve výuce literatury pak pokračoval jeho žák doc. PhDr. Vladimír Hořký, CSc. a po něm potom doc. PhDr. Jiří Pelán, Ph.D. Pokud jde o výuku jazyků, tak po prof. Bukáčkově převzala místo prof. Sylva Hamplová a další současní vyučující, kteří působí na Ústavu románských studií dodnes⁴.

---

¹ František Čermák, *Jazyk a jazykověda*, str.75.

² Linhart, Jiří a kol. *Slovník cizích slov*, str.176.

³ Lotko, Edvard. *Slovník lingvistických termínů*, str.39.

⁴ Zavadil, Bohumil. *Písemná komunikace*, 2.5.2012.

2 ITALŠTÍ SPISOVATELÉ V PRAZE

Vybrala jsem do své práce italské spisovatele i přesto, že nejsou původem z České republiky a ani nejsou tolik italianisty, jako spíše spisovateli. Žili ale dlouhou dobu v Praze, vyučovali italský jazyk a literaturu, rovněž působili v Italském kulturním institutu, který se nachází také v Praze, a tudíž jsem považovala za správné je do své práce zahrnout. Významně totiž ovlivnili kulturní ovzduší své doby v Praze. Abych získala potřebné informace o jejich díle a publikacích, báda jsem v archivu Italského kulturního institutu, dále v zahraniční literatuře a pro sestavení jejich stručného životopisu jsem použila *Slovník italských spisovatelů*, a to pouze k vyhledání základních informací z jejich života, které jsem nenalezla v jiných zdrojích.

2.1 LO GATTO ETTORE

Jako prvního jsem zvolila italského spisovatele, který se narodil dvacátého května roku 1890. Nejdříve se stručně zaměřím na jeho životopis, poté se budu podrobněji věnovat jeho působení v Praze na akademické půdě a publikacím, které souvisejí s jeho pobytem v Praze a italským jazykem a literaturou.

2.1.1 ŽIVOT A PRÁCE

Spisovatel Lo Gatto Ettore byl synem Domenica a Clelie Cesbron z Grennelais. Své mládí a pubertu prožil v Porto San Maurizio a v Livornu, kde již poprvé začal z lásky k literatuře tvořit svá díla (*I misteri della Siberia*, Livorno, 1903). Následovala studia na univerzitě, a to konkrétně filozofie a práva. Byl okouzlen německou literaturou, a tak často navštěvoval Mnichov, Heidelberg, Curych a Bayreuth. Díky těmto svým cestám přeložil do italštiny mnohá díla například od Wagnera a Nietzscheho a publikoval je v Neapoli v letech 1915-1919. Během první světové války byl uvězněn ve vězení v Rakousku v Sigmundsherbergu, kde bylo zavřeno také mnoho ruských úředníků, a díky nim si zamiloval i ruský jazyk. Na základě jeho setkání vznikla o mnoho let později publikace *I miei incontri con la Russia*, publikovaná v Miláně roku 1976⁵.

---

⁵ Pelán, Jiří. *Slovník italských spisovatelů*, str.442

Po propuštění z vězení se vrátil zpět do Itálie a ve svých 31 letech založil v Neapoli *Istituto per L'Europa orientale*, kde pořádal kurzy, konference a různá setkání. Následně začal svoji akademickou kariéru přednáškami ruského jazyka a literatury na univerzitě v Římě, kde se stal později i profesorem. Vyučoval slovanskou filologii na univerzitě v Padově a slovanskou literaturu na univerzitě v Neapoli. Z pohledu tématu mé bakalářské práce je pro nás ale nejdůležitější jeho působení v Praze, a to mezi lety 1936 – 1939, kdy vyučoval na Univerzitě Karlově, a poté v rozmezí 1938 – 1941 a 1945 – 1947, kdy byl ředitelem Italského kulturního institutu v Praze. Byl jedním z průkopníků a organizátorů italské slavistiky společně s Giovanni Maver (1891-1970). Činnost badatelskou kombinoval s činnostmi popularizační a překladatelskou⁶.

Díky svému nadšení a lásce k jazyku, ale v neposlední řadě i z ekonomického hlediska začal od roku 1919 šířit po Itálii znalost ruské literatury, a to společně se Zojou Matveevnou Voronkovou, která byla nejdřív jeho učitelkou a později i manželkou. Dohromady spolupracovali na některých vybraných povídkách od Saltikova (*Lo spleen dei nobili. Racconti*, Neapoli) a Čechova (*Zio Vanja*). Navrhl takzvaně zkulturnit tento jazyk díky přednáškám o knihách ruských spisovatelů a začal se zajímat o vztahy mezi Ruskem a západní Evropou. Na podzim roku 1928 se vydal na cesty do Sovětského Svazu, aby mohl prozkoumat kulturu a zjistit tak rozdíly mezi Ruskem a Evropou⁷.

Během období, kdy byl Lo Gatto v Praze a stal se ředitelem Italského kulturního institutu, potkal mnoho zajímavých osobností, slavistů, jako byl R. Jakobson, P. Bogatyrev nebo Ljackij. Díky nim prohloubil své znalosti bohemistiky a mohl tak spolupracovat na prvním překladu velkého díla českého romantismu – *Máje* od Karla Hynka Máchy (Florence, 1950). V Praze přímo na institutu se bohužel nedochovaly záznamy z jeho působení na postu ředitele. Za zmínku určitě stojí to, že přeložil mimo jiné i *Babičku* Boženy Němcové. Díky svému zájmu o slovanskou literaturu tak inspiroval i Ripellina.

Až do konce svého života, kdy už byl převážně v penzi (do 1965), se i nadále věnoval ruskému jazyku a literatuře na Univerzitě v Římě. Zemřel na témže místě v roce 1983. Prožil velmi zajímavý život naplněný láskou k jazykům a literatuře a určitě byl přínosem

---

⁶ Pelán, Jiří. *Slovník italských spisovatelů*, str.442.

⁷ *Dizionario biografico degli italiani volume 52* (online), citováno 2012-03-12.

pro budoucí generaci spisovatelů a překladatelů. Díky jeho působení v Praze tak mohl rozšířit i povědomí českých občanů o italské kultuře a literatuře.

2.1.2 PUBLIKACE

Lo Gatto redigoval několik časopisů, kterým se věnoval ještě před tím, než se odstěhoval do Prahy a stal se ředitelem Italského kulturního institutu, dále spoluredigoval časopis „*L'Europa Orientale*“ ve spolupráci s *Instituto per l'Europa orientale* v Římě. Přeložil mnoho děl, ale známým se stal především díky své spisovatelské činnosti. Je důležité zmínit, že psal v průběhu celého svého života, ať byl v Neapoli, Praze nebo Padově, a ne pouze v určitém časově omezeném období.

Psal do časopisů a to konkrétně: *Russia* (1920-1926), *Rivista di letterature slave* (1921-1941) a *L'Europa orientale* (1921-1941).

PŘEKLADATELSKÁ ČINNOST:

Vzhledem k tomu, že autora celý život provázela láska k ruskému jazyku, jsou i jeho díla, která přeložil, převážně ve vztahu právě k Rusku. Sice tato skutečnost nesouvisí s italianistkou, ale považuji za nutné ji zmínit, jelikož se jedná o jeho hlavní zaměření. Mezi jeho velké překlady patří překlad Puškinova *Oněgina*, Masarykův spis *Rusko a Evropa*, česká náboženská dramata (*Teatro religioso*, G. Contini, 1949), Máchův *Máj*, *Babička* Boženy Němcové, díla Dostojevského, Turgeněva, Čechova⁸.

Mezi jeho hlavní díla patří: *Gli artisti italiani in Russia* (Italští umělci v Rusku, 3 svazky, 1927-1943), *T.G.Masaryk e le letterature slave* (T.G. Masaryk a slovanské literatury, 1930), *Un poeta ceco moderno: O. Březina* (Současný český básník O.B., 1930), *Momenti di letteratura ceca moderna, oggi* (Z moderní české literatury, 1938), *Letteratura ceca* (Česká literatura, 1960), *Letteratura slovacca* (Slovenská literatura, 1960).

Jeho díla tedy spíše souvisejí s ruskou a slovanskou literaturou, zkoumanou během pobytu v Praze. Přesto se ale do této práce prolínají italští umělci a kultura, kterou vnesl tudíž i do hlavního města České republiky, díky čemuž se dostala italská filologie blíže do povědomí

---

⁸Pelán, Jiří. *Slovník italských spisovatelů*, str.444.

občanů nejen v Praze. I když by se mohlo na první pohled zdát, že není zcela na místě o něm pojednat, zařadila jsem jej do své práce právě z výše uvedeného důvodu.

2.2 CRONIA ARTURO

Cronia Arturo byl především literární historik. Narodil se třináctého prosince 1896 v Zadaru. Vyrůstal v rodině státního úředníka finanční správy. Vystudoval gymnázium a po maturitě v roce 1914 se zapsal na Univerzitu v Grazu na kurzy slovanské filologie. Pár let poté se stal profesorem klasického gymnázia v Zadaru a v té době se oženil s Carmen Matzenig, která zůstala po jeho boku až do konce života a byla mu nápomocná při jeho studiích. Vzhledem k tomu, že se rovněž nejedná na první pohled o pražského italianistu, je třeba vysvětlit, proč jsem jej do této práce vybrala. Hlavním důvodem pro tuto volbu byl jeho zájem o slovanskou filologii, díky němuž měl snahu studovat, jak se prolíná italská a slovanská kultura, což pak aplikoval během svých přednášek (a to mimo jiné také v Praze). Proto jej považuji rovněž za osobnost, která má souvislost s pražskou italianistikou.

2.2.1 ŽIVOT A PRÁCE

Od roku 1923 působil jako smluvní profesor italské literatury, a to na univerzitě v Brně (1929-1933), Bratislavě a hlavně také v Praze (1932-1936), což je pro tuto práci důležité. Stále rozvíjel zkoumání kulturních vazeb a vlivů slovanského světa. Vycházel z literatury Danteho nebo Boccaccia, kterými se inspiroval, a začal psát články do časopisů, v té době do jugoslávských periodik. Od roku 1937 vedl katedru srbochorvatského jazyka a literatury na univerzitě v Padově⁹. Přednášel ale i v Bologni nebo Benátkách. Cronia se nevěnoval jen tomuto jazyku, ale zajímal se také o literaturu bulharskou, slovenskou a slovinskou. Dochovalo se mnoho cenných materiálů o jeho studiích kulturních vztahů mezi Italy a Slovany. Získal od univerzity zlatou medaili za záslužnost, byl členem mnoha akademií a vědeckých společností a také se stal prezidentem Národní aliance v Padově¹⁰.

---

⁹ Pelán, Jiří. *Slovník italských spisovatelů*, str.272.

¹⁰ *Dizionario biografico degli italiani volume 31* (online), citováno 2012-03-12.

V období, kdy byl profesorem na univerzitě v Praze, stále prohluboval své znalosti o vztazích mezi dvěma odlišnými národy – Čechy a Italy. Jako jediný ze tří italských osobností, které jsem vybrala do této práce, se Cronia nestal ředitelem Italského institutu v Praze, ale svou tvorbou přispěl do *Rivista italiana di Praga* (leden-červen 1927), což byl časopis vydávaný právě Italským kulturním institutem, jehož ředitelem byl v té době Bindo Chiurlo a Jan B. Novák. Konkrétně se pak jednalo o dva články „*Il Petrarca nella Rosa Centifoglia di F.L. Čelakovský*“ a „*Cola di Rienzo in un romanzo del Chocholoušek*“, kde českého historika, publicistu, humoristu a romanistu popisuje jako sympatickou postavu české literatury.

Arturo Cronia se dožil 71 let, svůj život věnoval cestování, studiu jazyků, kulturních vztahů, literatuře a vzdělávání. Dá se říci, že prožil plnohodnotný život, a jeho publikace jsou jistě přínosem pro evropskou literaturu. Zemřel v Padově na následky dlouhodobé nemoci v květnu roku 1967.

2.2.2 PUBLIKACE

Kromě již zmiňovaného italského časopisu psaného v Praze, do kterého přispěl necelými třiceti stranami, se Cronia zabýval převážně slovanskou literaturou a pohledem Italů na tento svět. V díle *La conoscenza del mondo slavo in Italia* (Znalost slovanského světa v Itálii, 1958) mimo jiné dokazuje, že polsko-italské vztahy byly ve srovnání s ostatními evropskými národy mnohem dřívější a měly větší důležitost, než se v té době myslelo. Je důležité zmínit, že napsal v roce 1925 do *Bollettino dell'Istituto di cultura italiana di Praga* kritický popis M. Z. Poláka. Byl to spis vydaný pouze Italským kulturním institutem a nenalezneme ho nikde jinde než v Praze právě v archivu institutu na Malé Straně.

Mezi jeho hlavní díla patří: Petr Bezruč (1932), *Per la storia della slavistica in Italia* (K dějinám slavistiky v Itálii, 1933), Čechy v dějinách italské kultury. Tisíciletá žeň (1936), *Introduzione allo studio della filologia slava* (Úvod do studia slovanské filologie, 1940), *Grammatica ceca* (Česká mluvnice, 1949), *Boccaccio* v českém písemnictví (1949), *La conoscenza del mondo slavo in Italia* (Znalost slovanského světa v Itálii, 1958), *La fortuna del Petrarca nelle lettere e nelle arti ceche dell'Ottocento* (Petrarkův ohlas v české literatuře a umění 19. století, 1961), *La fortuna di Dante nelle letteratura ceca e slovacca*

(Dantův ohlas v české a slovenské literatuře, 1964), *La fortuna di Dante nella letteratura serbo-croata* (Dantův ohlas v literatuře srbochorvatské, 1965)¹¹.

2.3 BINDO CHIURLO

Bindo Chiurlo se narodil třináctého října 1886 v Cassacco (Udine). Chiurlo byl stejně jako jeho kolegové literárním historikem, avšak kromě toho také básníkem. Vystudoval italskou literaturu na padovské univerzitě. Už od mládí byl horlivým propagátorem furlanské kultury¹² a od toho se odvíjí i založení Furlanské filologické společnosti v roce 1919 v Gorizii, takzvaná „G. I. Ascoli“.

2.3.1 ŽIVOT A PRÁCE

Důvod, proč jsem si tohoto autora vybrala do své práce, je především ten, že od roku 1922 učil italskou literaturu na Univerzitě Karlově, a to až do roku 1930. Stejně jako Ettore Lo Gatto se stal ředitelem pražského Italského kulturního institutu, kde mimo jiné založil v letech 1927 až 1928 s J. B. Novákem *Rivista italiana di Praga*. Tento časopis se věnoval italsko-českým vztahům, jak kulturním, tak jazykovým. Od roku 1931 přednášel italskou literaturu na univerzitě v Turíně. Tam také roku 1943 zemřel.

2.3.2 PUBLIKACE

Chiurlo věnoval rodnému kraji nářeční *Versi Fruliani* (Frulanské verše, 1921) a italské *Strofe* (Sloky, 1929). Jeho působení na Italském kulturním institutu bylo velmi intenzivní. Během této doby, jak jsem již zmínila, založil *Rivista italiana di Praga*, kde se věnoval v jedné kapitole výslovnosti, pravopisu a smyslu českých slov z hlediska italských posluchačů. Vysvětloval pojmy Čech, český, čeština, Čechoslovák a jiná a jejich význam, jak jsou vnímána italskými mluvčími. Zamýšlel se nad tím, proč je český jazyk tak složitý na výslovnost a gramatiku. Ve druhé kapitole s názvem „*Nomi di regioni e di città ed altri*

---

¹¹ Pelán, Jiří. *Slovník italských spisovatelů*, str.272.

¹² Pelán, Jiří. *Slovník italských spisovatelů*, str.413.

toponimi italiani del territorio cecoslovaco“ se věnuje vzniku českých názvů měst a jejich vývoji.

Příklady: Rom – Rome – Řím, Venise – Venice – Venedig – Benátky, Moldava – Vltava, Pilsen (německy) – Pilsna (italští obyvatelé).

Brno – středověký latinský název je odvozen z toponyma¹³ Bruna (původně Rakouská kolonie), později v 17. století dostal od Čechů název Brunn, až se z něj později vytvořilo Brno.

V časopise také popisuje problém pochopení Staré město x Nové město (*Cittá vecchia x nuova*) a Malá Strana, kterou nazývají dnešní Italové česky, namísto toho, aby jí přisuzovali italský název „parte piccola“. V minulosti také lidé ze střední Evropy Nové Město pojmenovávali toponymem *Cittanova*¹⁴.

Dalším jeho zajímavým dílem, které jistě stojí za zmínku, je *Antologia di scrittori italiani*, což byla kniha napsaná pro cizince, kteří studují italský jazyk. Zmiňuje zde vybraná díla od italských autorů jako je *Ugo Foscolo*, *Luigi Pirandello*, *Giacomo Leopardi*, *Gabrielle D'Annunzio*, *Alessandro Manzoni* atd.

Pro mě nejcennějším dokumentem, který jsem získala na Italském kulturním institutu a který byl publikován pouze tam a nikde jinde jej nelze získat, je *Bollettino dell'Istituto di cultura italiana di Praga*. Vyšel dvojdílně, a to v roce 1925, kdy první vydání je psané od ledna do dubna a následně od května do září. Jeden z článků se jmenuje *Vittorio Alfieri*, o jeho životě a díle a druhý *Allo Spielberg: il supplizio del libro*.

Hlavními díly pak jsou: *C. Goldoni e il Friuli nel Settecento* (Goldoni a Furlansko v 18. století, 1910), *P. Zorutti* (1912), *La letteratura ladina del Friuli* (Furlanská ladinská literatura, 1915), *Antologia della letteratura friuliana* (Antologie furlanské literatury, 1926).

---

¹³ Toponymum – jazykově vlastní jméno topografického objektu, zeměpisné jméno. *Slovník cizích slov*, str.380.

¹⁴ *Rivista italiana di Praga*, Italský kulturní institut, str.152.

2.4 SHRNUÍ KAPITOLY

Ve své bakalářské práci zmiňuji právě tyto tři spisovatele, protože mají úzkou spojitost s českým i italským jazykem, tedy i italianistkou obecně, a jejich působení v Italském kulturním institutu bylo zásadní pro tento výběr. Snažila jsem se zaměřit spíše na jejich činnost, kterou autoři vyvíjeli, když byli v Praze, ale mnoho dokumentů a spisů se mi nepodařilo dohledat. Bádala jsem v knihovnách, kde moc záznamů o nich není, proto jsem potřebné materiály získala až přímo v Italském kulturním institutu. Svým výzkumem jsem dosáhla stanoveného cíle zjistit co nejvíce informací o pobytu těchto italských autorů v Praze a stručně popsat jejich život a některá zajímavá díla a publikace související, alespoň do jisté míry, s italianistikou.

3 ITALIANISTA JOSEF BUKÁČEK

V této kapitole bych chtěla nastínit život významného italianisty (tím byl především) Josefa Bukáčka, který nepochybně patří na první pozici do skupiny osobností zkoumaných v této bakalářské práci. Je považován za jednoho z nejvýznamnějších, kteří přispěli k rozšíření italianistiky u nás. Stručně se zaměřím na jeho život, kde působil, co vystudoval a kde vyučoval, jaké zajímavé publikace vydal, jaké oblasti z filologie se nejvíce věnoval a co tedy Bukáčkova tvůrba pro italianistiku znamenala.

3.3 ŽIVOTOPIS

Pro svůj výzkum, který se zabývá životem prof. Josefa Bukáčka, jsem čerpala převážně z následujících pramenů, a to z bakalářské práce na téma Josef Bukáček - život a dílo¹⁵ (pouze v případě životopisu), z archivní literatury Univerzity Karlovy¹⁶ a z Časopisu pro moderní filologii.

---

¹⁵ Doudová, Vendula. *Josef Bukáček-život a dílo*, str.9-10.

¹⁶ Bělič, O. Nécrologie, Josef Bukáček 8.11.1897 – 27.6.1970, *Acta Universitatis Carolinae – Philologica No.1, Romanistica Pragensia VII*, pag.201-202.

Josef Bukáček se narodil v listopadu roku 1897 v Líšné na Vysočině v rodině drobných zemědělců. Studoval střední školu v Novém Městě na Moravě, kde roku 1914 také odmaturoval. Kromě této maturity složil ještě jednu, a to rok poté na slovanském gymnáziu v Brně.

V letech 1915-1918 byl vojákem na italské frontě, kde se seznámil s italským jazykem i literaturou. Poté nastoupil na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, kde studoval v období 1918-1921 slavistiku, germanistiku a hlavně také romanistiku, která nás v tomto případě zajímá nejvíce. V roce 1922 obdržel diplom a mohl začít vyučovat na středních školách. O tři roky později složil doktorát z filozofie.

V letech 1921-1929 a 1940-1945 vyučoval na I. české státní obchodní akademii v Brně češtinu, němčinu a především italštinu. Období, které strávil v Itálii, v něm zanechalo mnoho vzpomínek a významně ho ovlivnilo, a také díky tomu se rozhodl věnovat pouze italskému jazyku. V roce 1926 mu díky tomu udělili státní stipendium pro kurzy cizinců na florentské univerzitě. V Itálii zůstal jedenáct let, a to konkrétně v Terstu a mezitím i v Padově, kde vyučoval český jazyk. V roce 1940 byl protektorátními úřady odvolán z Itálie a vrátil se do Brna. Následně se odebral do Prahy, kde roku 1945 začal působit jako lektor italštiny na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Věnoval se lingvistice a literatuře.

Svůj život zasvětil i přednáškám, a to konkrétně v Kruhu moderních filologů v Praze, Brně a Bratislavě. Po celou dobu stále publikoval a vyučoval, lze tedy říci, že měl skutečně aktivní život zaměřený na práci, studium jazyků, ale také cestování. Roku 1970 ho postihla srdeční choroba, na jejíž následky 27. června v Praze zemřel.

3.4 VYBRANÁ DÍLA

Jelikož je Bukáčkova badatelská činnost velmi rozsáhlá, zmíním pouze významné publikace (z hlediska jeho celkové tvorby jsou to ty, které publikoval v rozsáhlejší měřítku anebo se jimi více zabýval) a samozřejmě ty, které úzce souvisejí s italianistikou. Některé pak blíže rozeberu a shrnu, v čem jsou důležité pro další vývoj a jaký vliv měly na budoucí publikace podobného typu.

Poprvé začal psát krátce po svých třicátých narozeninách, tedy roku 1929, kdy zahájil v Lidových novinách referentskou činnost, která trvala nepřetržitě až do roku 1945¹⁷. Roku 1930 se zaměřil Bukáček na italsko-české vztahy, které byly ovlivněny jeho návštěvou Itálie. Dílo *Le Relazioni Culturali Ceco-Italiane*. Annali della R. Università di Trieste II, fasc. I-II, s. 16. (srv. L'Ambresiano, Milano 20/3)¹⁸. Kromě Lidových novin, kde publikoval například *Přípitek živým i mrtvým*, *Novodobé drama italské* (Brno) a *Umberto Fracchia zemřel*, se také angažoval v časopise Lumír, a to konkrétně se studií s názvem *Řím* (str. 491-494). S každým dalším rokem jeho soupis prací narůstal. Roku 1932 napsal *Fogazzaro* do publikace *Ottův slovník naučný nové doby* II, s. 604, a hned následující rok *Gentile* do stejnojmenného slovníku.

Josef Bukáček se hodně věnoval Dantovi a všemu, co s ním souviselo. Proto je možné nalézt mezi jeho pracemi spoustu publikací týkajících se Dantovské tematiky. *Papiniho kniha o Dantovi* (1933, Lidové Noviny), *Vrátného překlad Dantovy Božské komedie* (1935,1936, Časopis pro moderní filologii), *Život Dantův* (1939,1940, Lidové Noviny), *Dante a Čechy* (1940, Listy filologické), *Dante e la Boemia* (1941, Meridiano di Roma), *Dante a Češi* (1942, Lidové Noviny), *O milostné inspiraci Dantově* (1943), *Nové překlady z Danta a Petrarkey* (1946, Časopis pro moderní filologii), *Dante*. (1949, Conferenza tenuta nell'Istituto di cultura italiana, *Quaderni dell'Istituto*), *Dantův překladatel* (1951, Lidová demokracie), *Dante Alighieri - Božská komedie* (1953, Časopis pro moderní filologii XXXV), *D. Alighieri - La Divina Commedia, a cura di N. Sapegno I.* (1958, Časopis pro moderní filologii), *Dante v jubilejním roce, LD 25/11*. Vrcholem jeho práce o Dantovi byly roky 1965 a 1966. Jednalo se o *Dante v české a slovenské kultuře*, *Ohlasy Dantova výročí a Vrchlický a Dante* (Nakladatelství československé Akademie věd).

Nebyl to však pouze Dante, o kterého se Bukáček zajímal. Vrátime-li se zpátky do roku 1938, tehdy se zrodilo několik publikací o italských a českých autorech v Československu. Konkrétně se pak jednalo o *Pirandello in Cecoslovacchia*, *Leopardi in Cecoslovacchia*, *Scrittori cecoslovacchi* nebo *Poeti cecoslovacchi*. Všechny tyto články byly publikované v časopise „Meridiano di Roma“.

---

¹⁷ Doudová, Vendula. *Josef Bukáček-život a dílo*, str.10.

¹⁸ Doudová, Vendula. *Josef Bukáček-život a dílo*, str.22.

Následující rok, tedy 1939, se Josef Bukáček zajímal o Karla Čapka a jeho působení v Itálii, a to v díle Karel Čapek a Italie, LN 19/1. a *Karel Čapek e l'Italia*, MdiR 8/1., a také o Mazziniho nebo Máchu - *Mazziniho slovanské listy*, LN 13/7, *Ritorno di Mácha*, MdiR 11/6, *Mazzini a Slované* (vyšlo až 1940), LN 15/8.

Od roku 1941 se Bukáček stále více věnoval psaní, což dokazuje i stoupající počet jeho publikací. Vyzdvihla bych například několik děl o Michelangelovi - *Básník Michelangelo, Ve sborníku Michelangelo. Titan a člověk. (s.163-174), Michelangelo v české literatuře, Listy filologické LXVIII, 403-413*. Dále také *Tři povídky M. Bontempelliho, Román Milly Dandulové, Úspěšný román Enza Grazziniho*, vše vyšlo roku 1942 v Lidových novinách. Rok na to věnoval pozornost dalšímu italskému spisovateli a vydal díla *Gabriele D'Annunzio* a *D'Annunziův deník tragické lásky*, LN 6-7/9.

Rok 1944 byl rokem, kdy Josef Bukáček publikoval nejvíce v Českém časopise filologickém. Připravil například *Učebnici italštiny, O jednotnosti italského pravopisu, Publikace Ústavu pro románskou filologii při římské universitě*. Následující rok vyšlo jedenáct publikací, například *Čeština a románské jazyky* nebo *Italská kniha*, a to do Svobodných novin. Větší pozornost věnoval Risorgimentu (období italského obrození) a publikoval tak stati s názvem *Z italského Risorgimenta: S.Pellico a G.Mazzini* (Lidová demokracie, 14/11) a *Risorgimento a česká literatura* (Lidová demokracie, 16/11).

Roky 1954, 1955, 1957 a 1959 věnoval převážně italskému jazyku jako takovému. V té době psal hlavně do Časopisu pro moderní filologii a ve svých studiích se zabýval nejvíce gramatikou, stylistikou a slovníky. To dokládají publikace s názvem *Dějiny italského jazyka*, Praha, SPN, s.84. (Skriptum). *Z italských lingvistických studií* (s.171-172), *Z italských linguistických studií*, ČMF XXXVI, 171-172. Dále *Nový italsko-český slovník* nebo *Cvičebnice italštiny*, na které spolupracoval společně s Hankou Benešovou a vydal ji ve Státním pedagogickém nakladatelství. Vzhledem k tomu, že nás zajímají především publikace týkající se italské lingvistiky, zmínila bych rovněž *A.Cronia, La conoscenza del mondo slavo in Italia* (s.252-253, Časopis pro moderní filologii), publikované roku 1959.

Josef Bukáček stále více psal a publikoval, a to i po svých šedesátých narozeninách. Roku 1960 psal hlavně do Časopisu pro moderní filologii, a to konkrétně: *K problému italského novorealismu*, 102-106, *Langue et litterature italiennes. V: Les études romanes en*

Tchécoslovaquie, Praha, Kruh moderních filologů, 18-20, *Sedmdesátiny Carla Battistiho*, 54 *L. Veneziani Svevo, Vita di mio marito*, 126-128, *Z nové italské lyriky*, 252-253, *L. Russo, I narratori neorealisti*, 255, *O. Lombardi, Narratori neorealisti*, 255.

Z následujících publikací mě zaujal G. Carducci v díle J. Vrchlického, a to díky tomu, že Carducci byl italský básník a nositel Nobelovy ceny za literaturu a Vrchlický český spisovatel, básník, dramatik a překladatel, tudíž dvě velké osobnosti v neobvyklé kombinaci. Díky tomu vzniklo velmi zajímavé pojednání, které publikoval Josef Bukáček roku 1961 v Časopise pro moderní filologii. V dalším období se zabýval úmrtím nejprve italského básníka a prozaika v díle *Zemřel Gianni Stuparich*, (Časopis pro moderní filologii 44, 127-128) a následně i literárního kritika *Luigi Russo zemřel*, (ČMF 44, 63-64), na což navázal roku 1963 s publikací *L. Russo - Compendio storico della letteratura italiana* (Philologica Pragensia 6, 447-448).

Mezi lety 1964 – 1966 napsal několik zajímavých publikací opět do „Philologica Pragensia“, a to *Michalengelo Buonarotti, Rukopisy velkých trecentistů na území Československé republiky*, *R. Musolino, Marxismo ed estetica in Italia* nebo *Arturo Cronia sedmdesátiletý*. Publikoval i nadále v tomto období: *Dante v české a slovenské kultuře* a *Ohlasy Dantova výročí*. Rok 1967 byl zlomový, tehdy Josef Bukáček psal různé recenze, referáty o kongresech, nekrology a doslovy¹⁹ a mimo jiné také vydal *Stati o Pirandellovi* nebo *Slovník spisovatelů Itálie*. Koncem roku 1969 vyšlo již 4. vydání *Učebnice italštiny* (1959 - 1. vydání, 1963 - 2. vydání, 1965 - 3. vydání), na které spolupracoval s Hankou Benešovou. Poslední období jeho tvorby se datuje rokem 1970 a jedná se o nedokončené *Dějiny italské literatury* a nerealizovaný projekt *Rozbor moderní italštiny*²⁰.

Velkým přínosem pro výuku italštiny, ale i celkově jedním z nejdůležitějších děl, je Bukáčkova kniha *Poznejte italštinu!*. Ta není určena pro ty, kteří s italským jazykem začínají, nýbrž pro ty, kteří si již osvojili základy italštiny a mají také nějaké pojetí o latině a francouzštině²¹. V této knize se věnuje nejdříve přízvuku, dále celkové hláskové soustavě, pravopisu, apokopě²² a elizi²³. Velká část je zaměřená na systém slovesných

¹⁹ Doudová, Vendula. *Josef Bukáček – život a dílo*, str.39.

²⁰ Doudová, Vendula. *Josef Bukáček – život a dílo*, str.40.

²¹ Bukáček, Josef. *Poznejte italštinu*, str.5.

²² Apokopa – odsouvání koncových nepřezvučných samohlásek, Hamplová, Sylva. *Mluvnice italštiny*, str.34.

²³ Elize – jazykové vypouštění hlásky, *Slovník cizích slov*, str.101.

časů, kondicionál a konjunktivy. Na třinácti stranách pak rozebírá zvláštnosti italského přívlastku, což je unikátem vzhledem k tomu, že v žádné knize se nikdo této problematice nevěnuje tak hluboko. Následují kapitoly o tvoření slov, soustavě dvojích tvarů zájmených a kapitola s názvem Jazyk a národ. Celou tuto publikaci zakončuje obsáhlým slovníčkem.

Tento praktický průvodce jazykem byl vydán v dubnu roku 1947, a to v Praze nakladatelstvím Orbis. V závěru nalezneme i autorův odkaz na nejdůležitější odbornou literaturu, která se týká italské jazykové struktury ve srovnání s češtinou pro ty, kteří si chtějí prohloubit vědomosti a doplnit praktické znalosti italštiny studiem historické stránky jazyka²⁴.

AVVIAMENTO ALLO STUDIO DELLA LINGUA E DELLA LETTERATURA ITALIANA:

O tomto díle jsem se dosud nezmínila, a to z důvodu, že jsem si je vybrala pro bližší výzkum, a tudíž je míním stručně popsat zvlášť. Je to skriptum pojednávající o úvodu do studia italské literatury. Jeho záměrem je informovat stručně o politických dějinách Itálie, o historickém vývoji italštiny, o hlavních zásadách italské metriky a o dějinách italské literatury²⁵.

Skriptum vyšlo ve dvou vydáních, přičemž první vydání roku 1956 a druhé, doplněné zvláště v části bibliografické, později roku 1968. V obou případech je ale každá kapitola opatřena poznámkami, které vysvětlují méně obvyklé výrazy a vazby, obzvláště zastaralé, básnické a nářečí. Proto jsou stručné ukázky z literárních textů voleny tak, aby byly příznačné po stránce jazykové, ideové i umělecké, a aby charakterizovaly vývoj italského jazyka²⁶.

V prvním vydání, které je méně obsáhlé, nalezneme kapitolu o období vrcholného středověku a také o velkých osobnostech s tímto obdobím spojených – Dante Alighieri, Francesco Petrarca, Giovanni Boccaccio a Franco Sacchetti. Jsou to jistě výrazné postavy tehdejší doby a velmi vážení a stále uznávaní spisovatelé v době dnešní. Následující

---

²⁴ Bukáček, Josef. *Poznejte italštinu*, str.255.

²⁵ *Avviamento allo studio della letteratura italiana*, I.vydání, str.5.

²⁶ *Avviamento allo studio della letteratura italiana*, I.vydání, str.5.

kapitola se věnuje humanismu a renesanci, které bezpochyby lze považovat za jedno z nejdůležitějších období v historii Itálie i italské literatury. Nejdříve zde Bukáček popisuje literaturu psanou latinsky i italsky v období 15. století (Lorenzo de Medici, Poliziano, Boiardo, Leonardo Da Vinci, Sannazaro, Savonarola), potom naváže na první polovinu 16. století se spisovateli jako Niccoló Machiavelli, Ludovico Ariosto, Michelangelo Buonarroti a ukončí tuto kapitolu s Giordanem Brunem a Torquatem Tassem. Ve dvou zbylých kapitolách se zabývá 17. a 18. stoletím, a to konkrétně osobnostmi jako je Giambattista Marino, Tommaso Campanella, Alessandro Tassoni, Galileo Galilei, Giuseppe Parini, Carlo Goldoni, Giambattista Vico nebo Vittorio Alfieri, ale také *La commedia dell'arte*.

O dvanáct let později vzniklo druhé vydání tohoto skripta úvodu do studie italské literatury, které je ale již obsáhlejší, doplněné více ukázkami z děl, a také je v něm více bibliografie. Začíná II. obdobím kapitalismu (literatura v napoleonském období), kde nalezneme Ugo Foscola, Carlo Porta, Giordani, Puoti, Giacomo Leopardi, Alessandro Manzoni.

Skriptum je zakončeno finálním pohledem na italskou literaturu a také několika slovy zde Josef Bukáček popisuje italskou hudbu a umění. Bylo vydáno v lednu roku 1968.

3.5 SHRUTÍ KAPITOLY

Univerzitní profesor Josef Bukáček byl výraznou osobností pražské italianistiky. Napsal nespočet článků, které vydával převážně v českých a italských časopisech a novinách (Časopis pro moderní filologii, Lidové noviny, Meridiano di Roma). Spolupracoval na několika učebnicích a slovnících a přednášel literaturu a lingvistiku. Kromě italského a českého jazyka vystudoval i němčinu, kterou také následně vyučoval. Válečné období strávil na frontě v Itálii, později žil i v Brně. Nejvíce času ale prožil v Praze, kde tudíž vzniklo mnoho jeho článků a publikací. Ve své práci jsem stručně nastínila Bukáčkův život a některé vybrané publikace, dále ty, které souvisejí s italianistikou a podrobněji jsem se pak věnovala skriptu *Avviamento allo studio della letteratura italiana a Poznejte italštinu*.

4 ITALIANISTÉ NA UNIVERZITĚ KARLOVĚ

Další kapitolu bych chtěla věnovat vyučujícím na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, konkrétně na Ústavu románských studií. Tito vyučující patří do mé bakalářské práce, přestože jde o dosud žijící a publikující osobnosti, protože cílem práce je zaměřit se na italianisty v Praze od počátků do dneška. Budu se jim věnovat chronologicky podle data narození. Stručně popíšu jejich život, jak se ke studiu a výzkumu italštiny dostali, následně zmíním jejich začátky na Univerzitě Karlově a prozkoumám, čemu se momentálně věnují. Na závěr samozřejmě zmíním jejich vybrané publikace a o některých se rozepíšu podrobněji. S několika osobnostmi jsem měla možnost se osobně setkat, a tudíž ve své práci budu čerpat ze subjektivních poznatků a vlastních rozhovorů. O ostatních budu informace hledat v citované literatuře.

V současné době je Oddělení italianistiky FF UK zastoupeno těmito italianisty: doc. PhDr. Jiří Pelán, Ph.D. – vedoucí, doc. Mgr. Pavel Štichauer, Ph.D., PhDr. Alice Flemrová, Ph.D., Mgr. Jiří Špaček, dott. Alberto Borghi - italský lektor, prof. PhDr. Sylva Hamplová, CSc. (externí), ThDr. Pavel Helan, Th.D. (externí). Pro svou práci jsem si vybrala čtyři osobnosti z těchto uvedených. Buď mi jejich práce připadala významná pro italianistiku, nebo mě svými publikacemi a nadšením pro další zkoumání oslovili více. Jsou to: Sylva Hamplová, Jiří Pelán, Jiří Špaček a Pavel Štichauer.

4.3 SYLVA HAMPLOVÁ

Narodila se jako Sylva Pavlíková v Praze 14. května 1935. Jelikož měla velmi dobrý prospěch, šla studovat gymnázium, k čemuž sama dodala: „Studium jazyků na gymnáziu mě bavilo, dosahovala jsem velmi dobrých výsledků, a proto jsem se přihlásila na další studium na FF UK“²⁷. Zde studovala mezi lety 1953 – 1958 italský a španělský jazyk. Poté roku 1964 absolvovala externí vědeckou přípravu v Ústavu jazyků a literatur ČSAV. Tři roky poté obhájila rigorózní práci a o další dva roky později získala titul CSc. za práci *Construcciones perifrásticas verbales en el español americano*²⁸.

---

²⁷ Hamplová, Sylva. Písemná komunikace, 13.2.2012.

²⁸ Holeš, J. – Černý, J. *Kdo je kdo v dějinách české lingvistiky*, str.198.

Od roku 1961 pak působila na Ústavu jazyka a literatur jako odborná a vědecká pracovnice a následně v Ústavu románských studií FF UK. Díky své habilitační práci *L'aspetto del processo verbale in italiano* byla jmenovaná roku 1979 docentkou. Od té doby se věnuje problematice současné italské gramatiky, zejména pak italským slovesům, okrajově i historickému jazykovému vývoji. Roku 2005 se stala profesorkou pro italský jazyk na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Je členkou redakční rady *Linguistica Pragensia* (český jazykovědný časopis vydávaný Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky) a celostátního výboru Společnosti přátel Itálie (cílem Společnosti je pěstovat a podporovat česko-italské vztahy ve všech oblastech společenského života). V několika zprávách a recenzích informuje o mezinárodních konferencích a nových romanistických publikacích²⁹. V současné době na Filozofické fakultě na oddělení italianistiky vyučuje stále, ale již jen jako externistka.

4.3.1 PUBLIKACE A VYBRANÁ DÍLA

Vzhledem k rozsáhlé publikační činnosti popíšu díla chronologicky a k některým vybraným se pak rozepíšu více. Začátky Sylvy Hamplové směřují do roku 1964, kdy napsala „Několik poznámek o chilské španělštině“ (PP 7, 408-412). Následně o dva roky později společně s J. Dubským vydali *Španělština pro vědecké a odborné pracovníky a Stručná mluvnice italštiny* (Praha).

Mezi lety 1967 – 1969 psala profesorka Hamplová převážně do Časopisu pro moderní filologii, a to *Nad jednou kritikou idealistické školy v románské jazykovědě* a *Perifrastické verbální konstrukce ve španělštině*. Své příspěvky věnované španělské gramatice psala i španělsky, což konkrétně dokazují publikace z roku 1968, 1969 a 1970: *Accerca de la manera de acción y el problema de su expresión mediante las perífrasis verbales en español* (PP II. 209-231), *Apuntes sobre las formas no personales en la oración española* (IAP 4, 63-73), *Algunas observaciones terca de las perífrasis modales el español* (IAP 3, 107-129).

Od té doby se již Sylva Hamplová věnovala převážně italské gramatice a sepsala spoustu studií v češtině i italštině. Roku 1974 to bylo další vydání *Stručné mluvnice italštiny*,

---

²⁹ Holeš, J. – Černý, J. *Kdo je kdo v dějinách české lingvistiky*, str.198.

následně pak *Italské texty pro jazykové kurzy*, obojí publikované v Praze. Poté měla několik let pauzu s vydáváním publikací, ale publikovala hned několik článků v originále, a to *Alcune osservazioni sul valore aspettuale del verbo italiano confrontato con quello ceco* (PP 24, 113-121), kde srovnávala aspekty italského a českého slovesa. Dále navázala *L'aspetto del processo verbale in italiano* (Praha, 1982). Vzápětí vyšla v Praze kniha s názvem *K problematice vyjadřování slovesného vidu v italštině ve srovnání s češtinou: Metodologické problémy literárněvědných a lingvistických oborů* (Praha, 1985), kde se autorka opět věnuje tématu sloves a slovesného vidu v konfrontaci italštiny a češtiny. Dále vydává i několik cvičebnic, například *Cvičení z italského pravopisu a morfosyntaxe* (Praha, 1987). Stejně jako Josef Bukáček píše také do *Časopisu pro moderní filologii*, a to roku 1988 článek s názvem *Ke kategorii cílových sloves v italštině* (ČMF 70, 9-13). Většina z jejich publikací je vydaná v Praze, ale roku 1992 vydává ve Florencii *L'italianistica a Praga: Lingua e cultura italiana in Europa*.

O 5 let později, tedy roku 1997 napsala v Praze společně s Jaroslavou Jindrovou *Česko-portugalský slovník*. Tento slovník byl zpracován s použitím nejnovějších slovníků portugalského jazyka a na základě dlouhodobě shromažďovaných materiálů, zčásti převzatých z pozůstalosti doc. Zdeňka Hampla, CSc., autora Portugalsko-českého slovníku z roku 1975. Následuje další cvičebnice a tentokrát už obsáhlejší *Mluvnice italštiny* (Praha, 2004). Profesorka Hamplová psala i nadále do *Časopisu pro moderní filologii* roku 2000 „*Aspetto verbale v pojetí moderních italských lingvistů*“ (ČMF 82, 85-91) a roku 2005 *Jazyk a dialekt v Itálii* (ČMF 87, 69-78).

O publikacích Sylvy Hamplové (Pavlíkové) se zmiňují i jiní autoři, a to například v *Časopise pro moderní filologii* nebo „*Linguistica Pragensia*“. Roku 1967 napsal V. Konečný: Josef Dubský a Sylva Pavlíková: *Španělština pro vědecké a odborné pracovníky*. Rok poté L. Bartoš publikoval ve „*Philologia Pragensia*“ pojednání *Sylva Pavlíková – Stručná mluvnice španělštiny* a V. Hlavičková pak 1997 uveřejnila stat' *Sylva Hamplová – Stručná mluvnice španělštiny*. Posledním, kdo o paní profesorce napsal, byla Miroslava Sládková, a to roku 2000 u příležitosti výročí článek s názvem *I 65 anni di Sylva Hamplová*³⁰.

---

³⁰ Holeš, J. – Černý, J. *Kdo je kdo v dějinách české lingvistiky*, str.199.

ITALSKÉ LINGVISTICKÉ TEXTY

K bližšímu prozkoumání jsem si vybrala následující skriptum. Bylo publikováno ve dvou vydáních, a to roku 1973 a následně 1984, v obou případech v Praze. Jedná se o studijní materiály vhodné k četbě a rozboru přednášek z italské lingvistiky. Jejich četbou se mají posluchači seznámit s italskou jazykovědnou terminologií, se způsobem zpracování problematiky a vytvořit si předpoklady k samostatnému studiu italských textů z oblasti jazykovědy³¹.

Ve skriptu se nacházejí texty italských spisovatelů nebo spisovatelů, kteří se italštině věnují a píšou v ní. Je velmi podrobné, obsahuje mnoho textů od vědců, kteří se italskou lingvistikou zabývají. Oproti prvnímu vydání bylo skriptum rozšířeno zejména o některé studie vydané v posledních deseti letech, z technických důvodů, zvláště pro množství různých složitých grafů, bylo však možno věnovat jen omezenou pozornost problémům transformační a generativní gramatiky³².

K PROBLEMATICE VIDOVOSTI V ITALŠTINĚ:

Toto skriptum Sylvie Hamplové bylo publikováno roku 1994 v Praze. Problematice kolem vidovosti se věnuje již dříve ve více publikacích, a to buď ve srovnání s češtinou, anebo samostatně zkoumá vid a povahu děje pouze v italštině. Vidovost existuje zřejmě ve všech jazycích, avšak prostředky k jejímu označování se v jednotlivých skupinách jazyků nebo i jednotlivých jazycích liší. Pokud jsou jimi slovesa, hovoří se o vidovosti slovesné, v případě jiných jazykových prostředků pak hovoříme o vidovosti neslovesné. Ta může být buď lexikální, nebo kontextově-syntaktická (tzn. vyjadřující vidové významy pomocí různých spojek a bezspojecných spojení vět)³³.

Profesorka Hamplová vychází ze slavistických prací o povaze děje a slovesném vidu a to pak srovnává s pojetím romanistickým, které je odlišné díky rozdílné gramatické stavbě. V práci pak konfrontuje italskou slovesnou vidovost s českou na základě předložených jazykových textů.

---

³¹ Hamplová, Sylva. *Italské lingvistické texty*, str.3.

³² Hamplová, Sylva. *Italské lingvistické texty*, str.3.

³³ Hamplová, Sylva. *K problematice vidovosti v italštině*, str.3.

4.3.2 SHRNU TÍ KAPITOLY

V této části bakalářské práce se věnuji italianistům, kteří vyučují na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Sylva Hamplová patří do této skupiny díky své dlouholeté praxi, přednáškám a publikační činnosti, kterou věnuje převážně italské gramatice. Současně se věnuje také španělštině a portugalštině a některé ze svých publikací sepsala i v konkrétním jazyce. Psát začala již v roce 1964 a její poslední publikace vyšla roku 2005. Během celého života se věnovala studiu a podrobně zkoumala dané gramatické jevy.

4.4 JIŘÍ PELÁN

Jako další osobnost jsem vybrala italianistu Jiřího Pelána, který také bezpochyby patří do výzkumu této bakalářské práce. Narodil se 19. července 1950 na jihu Čech v Českém Krumlově. Kvůli svému zájmu o jazyky a literaturu se rozhodl jít studovat Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy, a to konkrétně v letech 1968 – 1973 francouzský a italský jazyk a literaturu. Zároveň ale studoval i srovnávací literaturu u Václava Černého (český literární vědec, překladatel, spisovatel a filozof, 1905-1987). Když dokončil studia, začal pracovat v nakladatelství Odeon jako redaktor teoreticko-naukových edic (Eseje, Slovníky spisovatelů, Český překlad, Estetická knihovna) a v letech 1990 – 1991 zde působil jako šéfredaktor.

Od podzimu roku 1991 přednáší italskou literaturu v Ústavu románských studií FF UK. V současné době je vedoucím italianistky FF UK a spolupracuje s centrem komparatistiky. Své zájmy věnuje zejména italské a francouzské literatuře 19. a 20. století, ale v jeho publikacích můžeme nalézt i práce týkající se středověku, dále i příspěvky k teorii a historii překladu a k historii literární vědy.

Jiří Pelán je také členem PEN klubu. Cílem snažení PEN klubu je zejména - podle Mezinárodní Charty - svoboda vyjadřování, svoboda slova a svobodný život člověka. O to se snaží už od samého vzniku ve Velké Británii roku 1921. Roku 1991 se Jiří Pelán stal rytířem francouzského řádu *Ordre des Arts et des Lettres*, 1997 obdržel Cenu Josefa

Jungmanna, 1999 italský *Ordine al Merito della Repubblica Italiana* a 2002 Cenu Magnesia Litera za překlad a „poctu laureátovi“ v rámci Jungmannovy ceny³⁴.

4.4.1 PUBLIKACE A VYBRANÁ DÍLA

Vzhledem k množství jeho překladů a publikací bych se rozepsala rozsáhleji pouze o jedné publikaci a z ostatních vyberu ty zajímavé, které se blíže vztahují k italianistce, a zmíním je chronologicky od roku 1996. V tomto roce Jiří Pelán vydal publikace: *Dandysmus jako kulturní fakt* (Jules Barbey d'Aureville: O dandysmu a Georgi Brummelovi. 1. vyd. Praha: Volvox globator; 1996, s. 97-110 13s.), *La fortuna di Francesco Petrarca in Boemia* (Listy filologické Vol. 118., 1996, No.3-4., s. 246-259), *Gérard de Nerval, básník božské synchronie* (Gérard de Nerval: Příběh o královně jitra a Sulajmánovi, knížeti duchů. 1.vyd. Praha: Trigon), *Neuberský sborník a Hynek z Poděbrad* (Česká literatura Vol. 44., 1996, No.5., s. 459-479).

Následující rok, tedy 1997, Jiří Pelán publikoval: *Contributi udinesi al Novecento letterario italiano* (Litteraria Pragensia Vol. 7) a *Charles Baudelaire a jeho čeští překladatelé* (Charles Baudelaire: Květy zla. Praha: Mladá fronta). V roce 1998 byl autorem doslovu v díle *Alberto Savinio a Nivasio Dolcemare* (Alberto Savinio: Tragédie dětství. Dětství Nivansia Dolcemara. 1. vyd.) a autorem překladu *Dlouhá cesta Itala Calvina* (Italo Calvino: Když jedné zimní noci cestující. 1. vyd.). I v dalších letech se věnoval překladům a publikacím, a to roku 1999 *Samuel Beckett* (Básně) a roku 2000 *Od struktury k dialogu* (Tzvetan Todorov: Poetika prózy. 1. vyd.).

Dále mezi jeho díla patří *Básníci soumraku*; 2001. Praha - Litomyšl: Paseka; 155 s. (Gozzano, Guido//Corazzini, Sergio//Govoni, Corrado//Palazzeschi, Aldo//Moretti, Marino). Podílel se rovněž na díle *Slovník francouzsky píšících spisovatelů*, kde se věnoval jedné kapitole (1. vyd. 2001).

Jiří Pelán napsal rovněž několik statí o významném českém spisovateli Bohumilu Hrabalovi, a to *Básnické začátky Bohumila Hrabala* (Cinque letterature oggi. 2002. Udine)

---

³⁴ Mladá fronta (online), citováno 2012-03-29. Dostupné z: <http://kultura.idnes.cz/nositele-statnich-cen>.

nebo *Bohumil Hrabal e la Mitteleuropa* (Dal centro dell' Europa. Culture a confronto tra Trieste e Carpazi, 2002). V roce 2003 byl převážně autorem kapitol v *Bohumil Hrabal: tentativo di ritratto* (Bohumil Hrabal: „Opere scelte“, 1. vyd.) nebo *Ílias a Odysea Raymonda Queneaua* (Raymond Queneau: Svízel. 1. vyd.). Následující rok napsal *Slovník italských spisovatelů*, ze kterého jsem také čerpala do své bakalářské práce.

Rok 2005 byl rokem, kdy se Jiří Pelán publikační a překladatelské činnosti věnoval nejvíce: *Dvě výzvy italské romanistiky* (Souvislosti. 2005, č. 3, s. 22-30), *Kolár, Petrarca a Dante* (Petrarca nella Mitteleuropa. Petrarca v Strednej Európe. 1. vyd. Nitra: Filozofická fakulta UKF), *Primo Levi nella Repubblica Ceca* (Diffusione e conoscenza di Primo Levi nei paesi europei. 1. vyd.), *Přátelské listy z nepřátelské doby* (Revolver Revue. 2005, roč. 59, č. 5, s. 246-252), *Quijotismus v Hrabalovi* (Don Quijote v proměnách času. Don Quijote a través del tiempo y el espacio. 1. vyd.), *Rodný dům. Ales stenar. Poezie a univerzita* (Revolver revue.č. 61, s. 21-41), *Život, který neví, čím se stane* (Orientace. 2005, roč. 7., s. 6).

Další rok v literární a publikační činnosti pokračoval a napsal do Světa literatury *Minulost a budoucnost literární historie* (Svět literatury. 2006, roč. 16, č. 34, s. 77-82) nebo opět do Revolver Revue *Karel Zlín* (Revolver Revue. 2006, č. 65, s. 104-107). Dále vydával své překlady i v Italské čítance, a to konkrétně *Mrtví u stolu* (2008). Z jeho nejnovějších překladů bych chtěla jmenovat *Doslov* (Petr Halmay, Země nikoho, 1. vyd. 2008) nebo *La fortuna di Francesco Petrarca in Boemia* (Petrarca europeo, 1. vyd. 2008).

Jiří Pelán se hodně věnoval historii a literatuře a s tím jsou spojena například díla z roku 2007 *Putování za příběhem o svatém grálu a Putování za svatým grálem* (1. vyd. 2007, Praha: Triáda; s. 287-488). Na některých překladech spolupracoval i se svými kolegy překladateli nebo kolegy z fakulty (Alice Flemrová, Sylva Hamplová, Jiří Špaček).

KAPITOLY Z FRANCOUZSKÉ A ITALSKÉ LITERATURY:

První vydání této publikace vyšlo roku 2000 v Praze. Jedná se o soupis vybraných italských a francouzských spisovatelů, některých děl, uměleckých a kulturních směrů. V první části knihy se Pelán věnuje literatuře francouzské, a to konkrétně dílu *Píseň o Rolandovi*, prokletým básníkům - Pierro Reverdy a Gérard de Nerval. Zkoumá *Queneau*

versus surrealismus, poezii a poetiku Yvese Bonnefoye, Něžného barbara Borise Viana, Jeana Geneta nebo básnickou alchymii Gastona Bachelarda.

V druhé části, která nás více zajímá vzhledem k tématu, se věnuje italské literatuře. Začíná německou kulturou v italské literatuře 19. století nazvanou Germánský sever a latinský jih. Následuje Milánská bohéma a Carlo Dossi, život básníka Giuseppe Ungaretti a Marrinettiho *Ohnivý buben* – dílo mělo první divadelní premiéru 1922 v Teatro Verdi v Pise a následně na podzim téhož roku na prknech Stavovského divadla³⁵.

Ve své knize dále zmiňuje Alberta Savinia a Nivasia Dolcemare, druhý život Tomasiho Di Lampedusi, romány Alberta Maoravii, Leonarda Sciasci, Dlouhou cestu Itala Calvina nebo sicilské metafory Giuseppa Bonaviriho. Dočteme se zde i o díle „Od samoty k vřavě světa“ – dílo Sebastiana Vassalliho, a v neposlední řadě pohledy z druhé strany Antonia Tabucchiho.

Poslední část, tedy třetí část této knihy, je věnovaná odlišným autorům a překladům. Mezi vybranými mohu uvést například Neuberský sborník, Tři autoři z druhé řady (Josef Jahoda, Josef Štefan Kubín, Jan Morávek), Charles Baudelaire a jeho čeští překladatelé, Překlady Jana Kameníka, Překlad jako transpozice kulturních norem nebo Univerzitní čtení Václava Černého o literárním středověku.

4.4.2 SHRNUTÍ KAPITOLY

Jiří Pelán je zcela jistě osobností, která patří do této práce. Na FF UK pracuje již mnoho let a za tu dobu přeložil a publikoval desítky prací. Měla jsem možnost setkat se s ním osobně a velmi si toho vážím. Právě on mi pomohl sestavit seznam významných italianistů, které jsem tak mohla do své práce zahrnout. Přednáší literaturu (například předmět Myšlení o literatuře), které se také nejvíce věnuje. Z jeho publikace jsem čerpala i do této bakalářské práce, a to konkrétně z díla *Slovník italských spisovatelů*, které mi on sám doporučil. Jiří Pelán má za sebou dlouhou literární a překladatelskou praxi a nadále se této práci věnuje. On, profesorka Hamplová a profesor Bukáček patří bezpochyby mezi hlavní pražské italianisty. Svou tvorbou a myšlením o literatuře inspiroval i Pavla Štichauera, který díky tomu změnil názor na mnoho literárních děl, což mi sám potvrdil.

---

³⁵Pelán, Jiří. *Kapitoly z francouzské a italské literatury*, str.208.

4.5 JIŘÍ ŠPAČEK

Jiří Špaček je další osobností, kterou jsem si pro svůj výzkum vybrala. Narodil se 21. ledna 1950 v Praze. Na gymnáziu (Střední všeobecně vzdělávací škola) studoval humanitní vědy a z jazyků volil francouzštinu, ze které také maturoval. Jazyky obecně ho lákaly a to, že se ke francouzštině přidala také italština, bylo „dílem záměr a dílem náhoda“³⁶, jak řekl sám Špaček. Měl možnost volby, ale italština se mu z kulturního hlediska jevila jako zajímavější, a také vzhledem ke vztahům, které v té době panovaly mezi Československem a Španělskem, volil raději Itálii, kde byla politická situace ve vztahu k naší zemi příznivější.

Roku 1968 tedy složil přijímací zkoušky na FF UK – obor francouzština/italština, který se ten rok právě otevíral. Fascinovala ho italská kultura a s ní spojená literatura, kinematografie, ale především výtvarné umění jako malířství, sochařství a architektura. Sám k této skutečnosti dodal, cituji: „Přečetl jsem si výtečný a nedoceněný román Karla Schulze Kámen a bolest o Michelangelovi, zájem o něho mě pak nikdy neopustil“³⁷.

Během studií procestoval soukromě velkou část Francie a díky měsíčnímu stipendiu také Itálii. Právě tím získal přímý kontakt s italskou kulturou, kuchyní, ale i krajinou a dospěl k rozhodnutí, že italština bude hlavním jazykem, na který se míní zaměřit. Italštině také potom věnoval svoji diplomovou práci, konkrétně se zabýval problematikou uměleckého překladu z italštiny (Carlo Emilio Gadda a překlad jeho románu *La cognizione del dolore* do češtiny).

Delší dobu pracoval jako redaktor v nakladatelství Artia, později se stal i vedoucím redakce výtvarných publikací. Roku 1989 pak přešel na dva roky do Odeonu a ve stejném roce začal učit italštinu v soukromé jazykové škole, později na soukromé pěvecké konzervatoři. Mezi lety 1990-1991 pak pracoval ještě v nakladatelství Aventinum jako vedoucí redakce uměleckých publikací. Roku 1994 ho požádal tehdejší vedoucí italianistiky Jiří Pelán o výpomoc v Ústavu románských studií Filozofické fakulty

---

³⁶ Špaček, Jiří. Písemná komunikace, 23.3.2012.

³⁷ Špaček, Jiří. Písemná komunikace, 23.3.2012.

Univerzity Karlovy³⁸. Nejdříve zde pracoval jen na částečný úvazek, později po odchodu profesorky Hamplové přešel na plný úvazek. Mezi jeho předměty, které vyučuje, patří fonetika, italské reálie a morfologie.

4.5.1 PUBLIKACE A VYBRANÁ DÍLA

Jiří Špaček publikuje převážně překlady, zejména z oblasti výtvarného umění a obecněji z esejistiky. Nyní připravuje důkladnou revizi italsko-českého slovníku J. Rosendorfského (nakladatelství Leda) a má v plánu vydání Fonetiky italštiny, která zde pro studium romanistiky stále chybí, dále uvažuje o skriptech z italských reálií (ke kterým má velký vztah) a se studenty a nedávnými absolventy by rád připravil italsko-český slovník velkého rozsahu. Sám k tomu říká: „V tom vidím stálý dluh naší generace italianistů“³⁹.

Co se týče jeho publikační činnosti, vyzdvihla bych nejnovější překlady a práce. Těm se věnuje totiž převážně. Je to: J. Debicki - J.-F. Favre - D. Grünwald - A. F. Pimentel: *Dějiny umění*, Argo 1998, Carlo Ginzburg, *Sýr a červi*, Argo 2000, Cesare Brandi, *Teorie restaurování*, Tichá Byzanc 2000, Mario Perniola, *Estetika 20. století* (část), Karolinum 2000.

Určitě bych dále zmínila zprávu, kterou napsal o své tehdejší kolegyni profesorce Sylvě Hamplové v roce 2000. Nesla název *Životní jubileum docentky Sylvy Hamplové* a byla publikovaná v Časopise pro moderní filologii, kam také sama Sylva Hamplová nebo Josef Bukáček publikovali několik příspěvků.

Do jeho odborné činnosti bych zahrнула lektorskou a redakční spolupráci s nakladatelstvími Odeon, Karolinum, Argo nebo s Národní galerií, pro niž napsal například katalog *Arte rinascimentale italiana nelle collezioni ceche* (Praha 1997). Dále do jeho práce patří organizace doškolovacích kursů s účastí italských odborníků při Asociaci učitelů italštiny nebo spolupráce s Centrem pro reformu maturitních zkoušek, kde byl nejprve jako vedoucí předmětového týmu pro italský jazyk, nyní jako externí konzultant a posuzovatel připravovaných testů. Provádí také výuku italštiny v letních kursech pořádaných Společností přátel Itálie; v této společnosti je i lektorem pravidelných

³⁸ Špaček, Jiří. Písemná komunikace, 23.3.2012.

³⁹ Špaček, Jiří. Písemná komunikace, 23.3.2012

večerních kursů. Je také členem Obce překladatelů a Asociace učitelů italštiny v ČR, roku 1999 se stal jejím předsedou.

4.5.2 SHRNU TÍ KAPITOLY

Jiří Špaček je stejně jako ostatní z této kapitoly vyučujícím na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, konkrétně na Ústavu romanistiky. Oproti ostatním kolegům ale přišel na fakultu v pozdějších letech, a tudíž i později začal s publikacemi. K tomu sám uvádí: „Trochu se mi přičilo pustit se do lingvistického bádání ve zralém věku, s tím se má začínat hned po studiích“⁴⁰. Navzdory tomu má ale velké cíle, o kterých jsem již mluvila, a tím hlavním je vydání italsko-českého slovníku nebo Fonetiky italštiny. Do bakalářské práce jsem jej vybrala vzhledem k jeho dlouhému vztahu k italianistce a italské kultuře a taky faktu, že se narodil v Praze a působí právě na pražské Filozofické fakultě Univerzity Karlovy.

4.6 PAVEL ŠTICHAUER

Posledním italianistou v této bakalářské práci je Pavel Štichauer. Patří mezi nejmladší ze skupiny autorů, přesto jsem jej vybrala vzhledem k jeho zajímavému zaměření a jazykové oblasti, které se věnuje, ale také kvůli jeho zájmu do budoucna vypracovat několik dalších studií týkajících se italianistiky. Vycházím z informací, které jsem obdržela při osobním rozhovoru na FF UK⁴¹. Narodil se roku 1977 v Sokolově. Po vystudování střední školy se rozhodl pokračovat dál univerzitním studiem. Vzhledem k tomu, že jeho otec Jaroslav Štichauer již v té době učil francouzský jazyk, nechal se jím inspirovat a dal se na studium francouzštiny, připojil k ní ale také italštinu a skončil tak v roce 2000 magisterské studium. Ovlivnili ho i další vyučující na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, například Jiří Pelán nebo Sylva Hamplová, a díky tomu se rozhodl pokračovat v doktorském studiu – obor románské jazyky, které úspěšně ukončil v roce 2004, kdy začal na Filozofické fakultě učit. Od 1. července 2011 je docentem pro obor románské jazyky a o tři měsíce později byl jmenován zástupcem ředitele (tím je docent PhDr. Petr Čermák, Ph.D.) Ústavu románských studií UK.

---

⁴⁰ Špaček, Jiří. Písemná komunikace, 23.3.2012

⁴¹ Štichauer, Pavel. Osobní rozhovor, 28.3.2012.

Během vysoké školy absolvoval několik studijních pobytů a jazykových stáží. Roku 1999 byl v rámci programu Erasmus na univerzitě v Udine a následně se zúčastnil vládního stipendijního pobytu v Sieně. Po dokončení studií odjel na několik pobytů díky grantu GAČR (Grantová agentura České republiky), a to konkrétně v květnu a září roku 2007 a v říjnu roku 2008 na *Università degli Studi di Bologna - Dipartimento di Lingue e Letterature Straniere*, kde se také v loňském roce zúčastnil stáže ministerstva zahraničí. Na přelomu listopadu a prosince 2007 navštívil díky stipendiu Paříž. Dále absolvoval několik přednáškových pobytů, a to opět na univerzitě v Udine a v Boloni. Jednalo se o přednášky v italském jazyce, konkrétně: *La formazione delle parole: suffissazione deverbale in ceco e in italiano* (2004, Udine), *Uno dei possibili usi del corpus parallelo: le costruzioni causative fare + verbo e le loro possibili traduzioni in ceco* (2005, Udine), *La violabilità delle restrizioni sulle regole di formazione di parole e la Teoria dell'Ottimalità* (2006, Bologna), *Sui composti in ceco e in italiano: la formazione di parole e tipologia linguistica* (2007, Udine).

V současné době vyučuje Pavel Štichauer na FF UK tři dny v týdnu předměty Jazykový seminář gramatický, Italská syntax, Slovtvorba italštiny, Obecná lingvistika, Současný jazyk, Vývoj jazyka, Rozbor starých italských textů a Lingvistika pro romanisty. Dále zastupuje ředitele na Ústavu románských studií a k tomu ve volném čase pracuje na dalším projektu „Slovtvorba v italštině od 16. do 20. století“ schváleném GAČR na roky 2012-2014. Jedná se o pokus o zaplnění mezery mezi hlavními studii věnovanými italské slovtvorbě.

4.6.1 PUBLIKACE A VYBRANÁ DÍLA

Přestože Pavel Štichauer patří mezi mladší pedagogy, zanechal za sebou celou škálu publikací, studií a prací. Nadále se věnuje výzkumu převážně v oblasti italské slovtvorby. Napsal dvě monografie: *La produttività morfologica in diacronia: i suffissi -mento, -zione e -gione in italiano antico dal Duecento al Cinquecento* (Praha, Karolinum 2009). *Derivace a kompozice v diachronní perspektivě: nomina agentis ve vývoji italštiny* (Praha, Karolinum 2008).

Následně vytvořil učební texty pro studenty s názvem „Tvoření slov v současné italštině“ (Praha, 2007). Věnoval se publikaci několika článků například do Časopisu pro moderní filologii nebo *Linguistica Pragensia* a na některých teprve pracuje: Teorie optimality a slovo tvorba. *Slovo a slovesnost*, 70, č. 1, 2009, s. 36-48., K otázce produktivity (nejen) verbonominálních kompozit v italštině. *Časopis pro moderní filologii*, 91/2, 2009, s. 65-77., Štichauer, P. - Čermák, P. Španělská a italská adjektiva se sufixem *-ble/-bile* a jejich české ekvivalenty. In Čermák, F. (ed.) *Korpusová lingvistika Praha 2011. sv. 1 InterCorp*. Praha: Nakladatelství Lidové Noviny, 2011, s. 124-135., Su alcune costruzioni con verbo supporto in italiano. *Linguistica Pragensia*, X/1, 2000, s. 37-50., La formazione di parole in un corpus diacronico: Appunti sulla produttività dei suffissi *-mento* e *-zione* nel Cinquecento (odevdáno k recenzi pro *Romanistica Pragensia* XIX, 2012).⁴²

Dále se účastnil několika konferencí po celé Evropě, z nichž bych jmenovala konferenci ve Vídni v únoru roku 2008 – *Some remarks on clipping of deverbal nouns in french and in italian* a následně *Morphological typology in a contrastive setting: causative constructions in spanish and italian and their equivalents in czech* v Budapešti v květnu 2010. Měl možnost zúčastnit se také mítingu v Praze při konferenci na téma „Španělské a italské faktitivní konstrukce *hacer/fare* - sloveso a jejich české ekvivalenty“ společně s P. Čermákem.

Pavel Štichauer se podílel i na psaní recenzí několika děl. V roce 1999 to byla recenze s názvem *Středověká literatura pohledem romanisty* do Lidových novin, dále o rok později zkoumal Umberta Eca a jeho dílo *Mysl a smysl* – kritická recepce nebo oslava klasika? Roku 2003 pak vypracoval recenzi (Za)žitě metaforu na dílo *George Lakoff a Mark Johnson, Metafory, kterými žijeme*. Nejnovější je z roku 2006 *Maria Grossmann e Franz Rainer (a cura di): La formazione delle parole in italiano* do časopisu *Linguistica Pragensia*.

Stejně jako jeho kolegové z fakulty se také Štichauer věnuje okrajově překladům. Celkem tak přeložil tři díla, v roce 2007 to bylo Jiří Pistorius: *Doba a slovesnost*. Praha (dvě statě z francouzštiny: *Struktura přirovnání* v *Paní Bovaryové*, s. 59-72). V roce 2011 Umberto

---

⁴² Štichauer, Pavel (online), citováno 2012-04-11. Dostupné z: http://www.pavel-stichauer.cz/index_soubory/biblio.htm.

Eco – Kant a ptakopysk (Praha) a letos opět Umberto Eco – Od stromu k labyrintu (kapitoly 13. – 18., Praha).

DERIVACE A KOMPOZICE V DIACHRONNÍ PERSPEKTIVĚ:

Tato práce je přepracovaným textem disertační práce, která byla obhájena na FF UK v Praze roku 2004. Vzhledem k tomu, že převážná část vznikla během pobytu Pavla Štichauera v Sieně a Bologni roku 2002, je hlavním teoretickým rámcem, ve kterém se pohybuje, generativní morfologie v nejširším slova smyslu⁴³. Vybrala jsem si bližší zkoumání této práce z důvodu, že jsem ji sama obdržela osobně od Pavla Štichauera a přijde mi zajímavá z hlediska italské gramatiky a také z toho důvodu, že se jedná o obhájenou disertační práci.

Práce je rozdělena na sedm kapitol, z nichž první patří úvodu, kde se autor zmiňuje o metodologii a celkovému rozvrhu práce. Ve druhé se dozvíme o derivaci, její definici, dále o bázi, afíxech, restrikcí, produktivitě, obecných principech slovtvorby, a *nomina agentis* v současné italštině, kde popisuje charakteristiku sufixů činitelských jmen (-iere, aio, aiolo, aro, ista, tore, ante, ente). Třetí kapitola je věnovaná kompozitům současné italštiny. Ve čtvrté popisuje derivaci a otázku diachronní slovtvorby. Práci zakončuje konstrukční morfologií – synchronie versus diachronie, bibliografií a riassuntem (shrnutí).

4.6.2 SHRUTÍ KAPITOLY

Pavel Štichauer je osobností, která zcela jistě patří do této práce. I přesto, že mu je teprve 35 let a je tedy nejmladší z vybraných italianistů, zanechal za sebou několik publikací, prací, článků a recenzí, ale jak sám říká, má toho mnoho před sebou a ve svém výzkumu chce i nadále pokračovat a publikovat nové věci. V současné době pracuje na jednom grantu a výzkum provádí ve svém volnu, když zrovna není ve škole nebo v zahraničí na konferenci. Velmi rád cestuje, a to konkrétně na sever Itálie nebo do Francie, kde může také získat další zkušenosti pro budoucí studium jazyků.

---

⁴³ Štichauer, Pavel. *Derivace a kompozice v diachronní perspektivě*, str.5.

5 ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem se věnovala osobnostem pražské italianistiky. Tedy lidem, kteří měli nebo mají co do činění s italianistkou, italskou filologií, literaturou a Prahou zároveň. Buď se zde narodili, studovali, publikovali nebo vyučovali a někteří vyučují dodnes.

Na prvním místě mého výzkumu je Josef Bukáček, který do této práce jednoznačně patří jako nejvýznamnější osobnost pražské italianistiky. Svými publikacemi a vlastním výzkumem v Praze přispěl ke zkoumané problematice a díky němu se mohla italianistika posunout dopředu.

Dosáhla jsem svého cíle prozkoumat oblast pražské italianistiky, vyzdvihnout ty autory, kterých se tato oblast nejvíce týká a věnují se (nebo věnovali) zkoumanému oboru naplno. Nebylo snadné vybrat konkrétní významné osobnosti, ale snažila jsem se, aby byl výběr zajímavý z hlediska publikací souvisejících s italianistkou, a také abych neopomenula a nevynechala skutečně důležité osoby. Výzkum probíhal z velké části na Ústavu románských studií Filozofické fakulty UK, v Italském kulturním institutu a prostřednictvím osobních a písemných konzultací.

Jak jsem již zmínila v úvodu práce, zahrnula jsem mezi pražské italianisty také italské spisovatele. Jelikož několik let žili a působili právě v Praze na Italském kulturním institutu, přispěli tím k rozšíření italštiny v České republice a obráceně pak pojmu češtiny nebo obecněji slavistiky v Itálii. Měli snahu upevnit jak kulturní, tak jazykové vazby, a tím se dostali do širšího kulturního povědomí. Materiály o nich jsem získala právě na Italském kulturním institutu a z velké části od docenta Pelána a z jeho publikací. Tyto osobnosti, konkrétně tedy Ettore Lo Gatto, Arturo Cronia a Bindo Chiurlo, nejsou přímo pražskými italianisty, ale přesto bylo na místě se o nich v této práci zmínit převážně díky jejich pobytu na akademické půdě UK.

Následně jsem pojednala o prof. Hamplové, která napsala mnoho publikací věnovaných (nejen) italskému jazyku a nadále působí na akademické půdě (i když pouze externě). Navázala tak na prof. Bukáčka a ve výzkumu italianistiky pokračovala. Z dalších osobností jsem vybrala právě ty italianisty, kteří vyučují na FF UK dodnes, díky čemuž jsem se

mohla s nimi setkat osobně a získat tak informace přímo od nich. Jejich studie mi přišly zajímavé a jejich publikace velmi přínosné pro italianistiku, takže si myslím, že bylo správné je do výběru zařadit.

Smyslem a cílem této práce bylo pojednat o vybraných významných osobnostech pražské italianistiky od počátků tohoto oboru u nás do dnešní doby, vyhledat o nich dostupné materiály, setkat se s některými z nich (pokud to bylo možné) a probádat oblast italské filologie v Praze. Domnívám se, že se mi tento záměr podařilo uskutečnit a cíl práce naplnit a že jsem přinesla ucelený přehled a relevantní informace o pražských italianistech a jejich vybraných publikacích. Tímto skromným způsobem přispívám k dalšímu rozvoji a přehlednosti tohoto oboru pro jeho další studenty a sympatizanty.

5.3 CIZOJAZYČNÉ RESUMÉ:

Il mio lavoro tratta di personaggi considerevoli per quanto riguarda il rapporto tra la lingua italiana, la sua letteratura e l'indagine della lingua con le pubblicazioni collegate con la città di Praga. Dunque ho dovuto scegliere alcuni personaggi e trattare la loro vita, i lavori, i libri e le pubblicazioni.

La tesi è divisa in quattro capitoli. Prima di tutto c'è introduzione – di che cosa scriverò, i motivi della scelta dei personaggi, lo svolgimento del lavoro e anche i miei obiettivi. Prima parlo in generale dell'origine della lingua italiana, come si è evoluta tale lingua, dove e perché.

Il secondo capitolo è dedicato agli scrittori italiani a Praga. Ettore LoGatto, Arturo Cronia e Bindo Chiurlo hanno vissuto per anni a Praga, dove hanno pubblicato i loro libri o hanno avuto varie funzioni nell'Istituto italiano di cultura a Praga. LoGatto e Chiurlo sono stati a capo dell'Istituto negli anni 1925 – 1945. Particolarmente per questo motivo ho deciso di scrivere su di loro. Tutti hanno insegnato letteratura all'Università Karlova a Praga e hanno collaborato con professori e scrittori cechi. Ognuno di loro ha scritto oppure tradotto numerose pubblicazioni a Praga, per questo motivo li ho inseriti nel mio lavoro.

Josef Bukáček (1897-1970) è un personaggio al quale ho dedicato un capitolo indipendente, perché secondo me, e anche secondo le fonti, è stato proprio uno dei fondatori dell'italianistica a Praga. Prima di tutto descrivo la sua vita, poi alcune pubblicazioni che hanno un rapporto stretto con la lingua italiana (la sua produzione è molto vasta). Infine descrivo le opere selezionate. Bukáček ebbe una vita lunga e interessante, ricca di viaggi, letteratura e lingue.

Un altro capitolo descrive i personaggi che insegnano, o hanno insegnato, alla facoltà di filosofia dell'Università Karlova. Ho scelto quattro nomi che secondo me sono rilevanti per quanto riguarda l'italianistica a Praga. Prima di tutto parlo di Sylva Hamplová (*1935). È una professoressa di lingua italiana e spagnola, che però si occupa più della lingua italiana, per questo ho deciso di sceglierla. Ha pubblicato numerosi libri, soprattutto grammatiche della lingua. Ancora oggi occupa la cattedra di romanistica alla facoltà di filosofia, anche se soltanto da collaboratrice esterna.

Il secondo personaggio in questo capitolo è Jiří Pelán (*1950). Anche lui insegna alla facoltà di filosofia dell'Università Karlova, occupandosi di letteratura italiana e francese, per lo più del 18. e 19. secolo. Ha scritto e tradotto numerosi libri durante la sua carriera. Ha inoltre ricevuto alcuni premi ed è un membro dell'associazione PEN club. È necessario incorporarlo del mio lavoro.

Un'altra persona da me scelta è Jiří Špaček (*1950), che non lavora da molto tempo alla facoltà, dunque non ha pubblicato tanti libri, tuttavia la sua vita è stata molto influenzata dalle lingue, soprattutto quelle italiana e francese, che ha deciso di studiare. Ha lavorato qualche tempo come redattore e caporedattore in alcune case editrici di Praga. Adesso insegna morfologia e fonetica e nei suoi piani per il futuro ci sono la riedizione del dizionario italiano-ceco e un libro sulla fonetica italiana.

L'ultima persona si chiama Pavel Štichauer (*1977). Ha studiato la lingua italiana e francese, però adesso insegna e preferisce la lingua italiana ed è collegamento del direttore nel Istituto dei studi romani nella facoltà di filosofia a Praga. Ha partecipato tante conferenzioni che sono collegati con la lingua italiana e ha viaggiato attraverso Francia e nord d'Italia. Ora sta lavorando al progetto „Slovotvorba in italiano dal 16. al 20. secolo“ approvato dal GAČR (Agenzia sovvenzione della repubblica ceca).

In conclusione possiamo dire che ho conseguito il mio obiettivo. Ho scelto otto persone, delle quali ho descritto la vita e soprattutto le pubblicazioni, che hanno rapporti con l'italianistica. Si può dire che il fondatore dell'italianistica è stato Josef Bukáček, e che soltanto in seguito si sia diffuso questo concetto tra gli altri. La situazione adesso è migliorata, perché alla lingua italiana e alla sua letteratura si interessano molte persone, dunque abbiamo sempre più pubblicazioni, dizionari, nuove ricerche e libri. L'italianistica in genere è inoltre sempre più richiesta tra gli studenti e le persone che decidono di iniziare a studiarla.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

6.3 PUBLIKACE, MONOGRAFIE

- BĚLIČ, O.: Nécrologie, Josef Bukáček 8.11.1897 – 27.6.1970, *Acta Universitatis Carolinae – Philologica No.1, Romanistica Pragensia VII, pag. 201-202*
Bollettino dell'Istituto di cultura italiana di Praga III. (leden-duben). Praha: Italský Kulturní Institut, 1925
Bollettino dell'Istituto di cultura italiana di Praga III.(květen-září). Praha: Italský Kulturní Institut, 1925
- BUKÁČEK, J., *Avviamento allo studio della lingua e letteratura italiana.* Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1956, 1968
- BUKÁČEK, J., *Poznejte italštinu,* Praha: Orbis, 1947
- ČERMÁK, F., *Jazyk a jazykověda.* Praha: Pražská imaginace, 1994. ISBN 80-7110-149-4
- ČERNÝ, J., *Úvod do studia jazyka.* Praha: Rubico, 2008. ISBN 80-85839-24-5
- ČERNÝ, J. - HOLEŠ, J., *Kdo je kdo v dějinách české lingvistiky.* Praha: Libri, 2008. ISBN 978-80-7277-369-5
- DOUDOVÁ, V., *Josef Bukáček-život a dílo.* České Budějovice: Jihočeská univerzita, Fakulta filozofická, bakalářská práce, 2011
- HAMPLOVÁ, S., *Soupis prací univ. prof. dr. Josefa Bukáčka, DrSc. vydaných v letech 1957 – 1966,* Časopis pro moderní filologii, 49/1967, s.42-44
- HAMPLOVÁ, S., *Sedmdesátiny univ. prof. dr. Josefa Bukáčka, DrSc.* Časopis pro moderní filologii, 49/1967, s.40-42
- HAMPLOVÁ, S., *K problematice vidovosti v italštině.* Praha: Karolinum, 1994
- HAMPLOVÁ, S., *Italské lingvistické texty.* Praha: Karolinum, 1973, 1984
- HAMPLOVÁ, S., *Zemřel Josef Bukáček.* Časopis pro moderní filologii, 52/1970, s.208
- CHIURLO, B., *Antologia di scrittori italiani,* Udine 1925
La rivista italiana di Praga I. (leden-červen). Praha: Italský kulturní institut, 1927
- LINHART, J. a kol., *Slovník cizích slov pro nové století.* Litvínov: Dialog, 2003. ISBN 80-85843-61-7
- LOTKO, E., *Slovník lingvistických termínů pro filology.* Olomouc: Univerzita Palackého, 2000. ISBN 80-244-0123-1
- PELÁN, J., *Slovník italských spisovatelů.* Praha: Libri, 2004. ISBN 80-7277-180-9

PELÁN, J., *Kapitoly z francouzské a italské literatury*. Praha: Torst, 2000. ISBN 80-7215-105-3

ŠTICHAUER, P., *Derivace a kompozice v diachronní perspektivě*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1355-0

SCHLOSSER, RAINER, *Le lingue romanze*. Bologna: 2005

6.4 INTERNETOVÉ ZDROJE

- ŠTICHAUER Pavel (online), citováno 2012-04-11. Dostupné z: http://www.pavelstichauer.cz/index_soubory/biblio.htm
- Mladá fronta (online), citováno 2012-03-29. Dostupné z: <http://kultura.idnes.cz/nositele-statnich-cen>
- PELÁN Jiří (online), citováno 2012-04-09. Dostupné z: <http://ff.cuni.cz/FF-7778.html?kdo=p/pelan.htm>
- Dizionario biografico degli italiani (online), citováno 2012-03-12. Dostupné z: <http://www.treccani.it/biografie/>

7 JMENNÝ REJSTŘÍK

- Bukáček Josef (1897 - 1970) – 3, 4, 6, 8, 11, 18-25, 40, 43
- Cronia Arturo (1896 – 1967) – 6, 14-16, 40, 42
- Hamplová Sylva (*1935) – 5, 6, 11, 25-29, 41, 42
- Chiurlo Bindo (1886 – 1943) – 6, 16-18, 40, 42
- Lo Gatto Ettore (1890 – 1967) – 6, 11-14, 40, 42
- Pelán Jiří (*1950) – 5, 6, 9, 11, 25, 25, 29-33, 40, 43
- Špaček Jiří (*1950) – 5, 6, 25, 25, 33-36, 43
- Štichauer Pavel (*1977) – 5, 6, 25, 26, 36-39, 43

7.3 SEZNAM ZKRATEK:

ČMF – Časopis pro moderní filologii

ČSAV – Československá Akademie věd

FF – Filozofická fakulta

GAČR – Grantová agentura České republiky

ČR – Česká republika

IAP – Ibero-americana Pragensia

IKI – Italský Kulturní Institut

LD – Lidová demokracie

LN – Lidové noviny

MdiR – Meridiano di Roma

PEN – Playwrights, Poets, Essayists, Novelists

PP – Philologia pragensia

UK – Univerzita Karlova